SIGILLUM SAPIENTIAE
3761

No 8 c.

HELSINGIN YLIOPISTON KIRJASTO
KOTIMAINEN
OSASTO

Pipp. 8c.

KPL. 1

PASSIO:

Meidhän HErran Jesuxen Christuxen Püynan Historia / neliäst Evangelisterist coottu / wastwdhest Rodzinkielisen iälken ylidzecadzottu ia oiettu;

ANNO

M.DC.XXIX.

Ja THOMAS GEORGIN Wiburgo Careliuxen, culutuxella ia waiwalla Stockholmis Prändätty/ Ignatius Meurerilda.

Cunnialisille ia hywinvscotuille Miehille / quin owat:

ANTONIUS Laugh / *Cammarerari.*

Matthi Petarinpoica / minun racas Jsäni / ia Archlimestari Stockholman Linnas.

Claus Jacobinpoica. } Radhinmiehet.
Cnuti Hendrikinpoica. }

Matthi Thomanpoica / Borgari.

Ja

Yriänä Bentinpoica / Archlijn Kirioittaia.

Minun hywät ystäwäni / heillen olen minä / tämän meidhän HErran JEsuxen Christuxen Pünan / ia Jerusalemin häwitöxen Historian / Dediceranut. Ninquin yhdexi kütoxexi / Heidän moninaisten hywäintöidhens edhest / cuin heitin wstasti minulle tehnet owat. Ja sijnä tykenä / toiwoxan heillen Jumalalda hywästisiunausta / onnia ia möläkäümistä / caikissa heidän Jumalisis edhesottamisisans. Valete, ia hywällä mielellä wastanottacat.

Thomas Georgij } *Wiburg: Past: Fin:*

HELSINGIN YLIOPISTON KIRJASTO KOTIMAINEN OSASTO

Yöska makian Leiwän Juhlapäiwä lähes-
stui/ ioca cudzutan Päſtäinen/ ſanoi Jeſus hänen
Opetuslapſillens: Tö tiedhätä / että cahden
päiwän peräſte täſtedhes tulepi Päſtäinen/ ia Inhimiſen
Poica pitä ylenannettaman Riſtinnaulitta.

Silloin cocounſit ne ylimäiſet Papit ia Kirianoppe-
nuet/ ia Canſan wanhimat / ſithen ylimäiſen Papin Sa-
lijn/ ioca cudzuttin Caiphas/ ia neuwo pidhit / cuinga hö
Jeſuxen caualuxilla kijnniottaiſit ia tappaiſit hänä: Sil-
lä hö pelkäiſit Canſſa. Nijn hö ſanoit: Eij Juhlapäi-
wänä/ ettei capina tule Canſaſſa. Ja Sathanas ſiſälle-
meni Judaxen / ionga lijca Nimi oli Iſcharioth / ia oli
yxi nijſtä cahdeſtatoiſtakymmeneſtä. Hän poismeni ia
puhui ylimäiſten Pappein ia Pämieſten canſa/ millämo-
dholla hän tahtoi hänen heillen pettä / ia ſanoi heillen:
Mitä tö tahdotta minullen anda/ että minä hänen teillen
ſaatan? Quin hö ſen cwlit/ ihaſtuit hö / ia märäiſit että
heidän pitä hänellen colmetkymmendä Hopia penningit
andaman. Ja hän lupaiſi heillen ſen/ ia edzi tila / että
hän olis hänen pettänyt ilman capinata.

Mutta enſimäiſnä Makian Leiwän päiwänä / coſka
Päſtäis Lammas wffrattin/ edheſkäwit Opetuslapſet Je-
ſuxen tyken/ ia ſanoit hänellen: Cuſſa ſinä tahdot / että
meidän pitä ſinun etehes walmiſtaman ſödhäxes Päſtäis
Lamban? Silloin hän lähetti caxi hänen Opetuslapſi-
ſtans/ Petarin ia Johannexen/ ſanoden: Mengät Cau-
pungin/ Cadzos / coſka tö ſithen ſiſällen tuletta/ cohtapi
teitä yxi Mies ioca canda yhtä Weſieruſia/ noudhattaca
händä ſithen honeſen iohon hän ſiſällenmenepi / ia ſano-
cat Perehen Iſänällen: Meſtari ſanopi ſinullen / minun
aican ombi jwri läſnä/ cuſſa ombi wieraſten hone / cunga

ssällä minä Opetuslasteni cansa Päistäis Lamban söön? Ja hänen pitä osottaman teillen yhden suren Salin/ lewitetyn ia walmistetun/ siellä walmistacat meidhän eteem. Ja Opetuslapset menit/ ia tulit Caupungin/ ia löusit ninquin hän oli heillen sanonut/ ia walmistit Pästäis Lambaan. Mutta ennen Pästäis Juhla/ quin Jesus tiesi/ että hänen aicans oli tullut/ että hänen tästä Mailmasta piti menemän Isän tyken/ Ninquin hän oli racastanut omians/ iotca Mailmas olit/ nin hän racasti heitä haman lop un asti. Coska nyt Ehto oli/ tuli hän ia istui Pöudhälle cahdentoistakymmenen Apostolin cansa/ ia sanoi heillen: Minä olen halulla halanut tätä Päsiäs Lammasta södhä teidän cansan ennen quin minä kärsin/ Sillä minä sanon teille/ en minä tästedhes hänestä enämbi söö/ sijhenasti quin se täütetän Jumalan waldacunnasa. Ja hän otti Calkin/ kijtti ia sanoi: Ottacat tämä ia iacakat teidän keskenän/ Sillä minä sanon teillen/ ettei minun pidhä iooman sijtä ioca Wijnapwsta tullut on/ sijhen päiwän asti coska minä sen wdhesta ioon teidhän cansan minun Isäni Waldacunnas.

Mutta heidän södhesäns/ sinä Söna iona HErra Jesus petettin/ otti hän Leiwän/ kijtti/ murst/ ia annoi Opetuslastens/ ia sanoi: Ottacat/ sökät/ Tämä ombi minun Rwmin/ ioca teidän edhestän annetan/ Se tehkätte minun muistoxeni. Samallamoto otti hän mös Calkin Echtolisen iälken/ kijtti/ annoi heillen ia sanoi: Jocat tästä caicki/ Tämä Calcki ombi se wsi Testamenti minun Weressäni/ ioca teidän ia monen edhestä wloswodhatetan syndein andexi andamisexi. Tehkätte se nin wsein quin tö iotta/ minun muistoxeni. Ja hö ioidh sijtä caicki.

COska Ehtolinen pidhettü oli/ ia Perkele io oli Judan Simonin Ischariotin Sydhämen sisällen

lykän-

lykännyt / että hänen piti pettämän hänen / Tiesi JEsus / että Isä oli hänellen caicki Käsijn andanut / ia että hän oli Jumalasta wloslähtenyt / Ja Jumalan tyken mänemän / nousi hän ylös Ehtoliselda / rijsui wattens / ia otti yhden lijnawatten / ia wötti hänens. Sijtä pani hän wettä yhten waskimalian / rupesi pesemän Opetuslastens Jalcoia / ia cuiwasi ne sillä lijnawattella / iolla hän wötetty oli. Nin hän tuli Simon Petarin tyken / Ja Petari sanoi hänellen: HErra / sinäkö minun Jalcani peset? Jesus wastaisi / ia sanoi hänellen: Mitä minä teen / ett sinä nyt tiedhä / täst edhes sinä saadh sen tietä. Petari sanoi hänellen: Eijkänäns sinun pidhä pesemän minun Jalcoiani. Jesus wastaisi händä / Ellet minä sinua pese / nin ei ole sinulla yhtän osa minun cansani. Nin sanoi Simon Petari hänellen: HErra / eij waiwoin minun Jalcoiani / mutta mös Käsijet ia Pää. Jesus sanoi hänellen: Joca pesty on / eij se tarwidze / paidzi että Jalat pestän / waan hän ombi coconans puhdas. Ja tö oletta puhtat / eij cuitengan caicki. Sillä hän tiesi cuca se oli / ioca hänen pettämän piti. Sentähden hän sanoi: Että tö ole caicki puhtat. Sijtä quin hän oli pesnyt heidän Jalcans / ia wattens iällens pällens ottanut / istui hän / ia taas sanoi heillen: Tiedhättökö mitä minä teillen tehnyt olen / Tö cudzutta minun Mestarixi ia HErraxi / ia tö sanotta oikein / sillä minä olengi. Jos nyt minä / ioca olen teidän HErran ia Mestarin / olen pesnyt teidhän Jalcan / nin pitä mös teidhän keskenän toinen toisens Jalat pesemän. Minä olen andanut teillen Esicuwan / että ninquin minä teillen tein / nin pitä mös teidän tekemän. Totisest / totisest sanon minä teillen: Palwelia eij ole swrembi cuin hänen Herransa / eikä Lähetössana swrembi cuin se ioca hänen lähetti. Jos tö näitä tiedhättä / autuat

oletta tö ios tö nijstä teetetä. En minä teistä caikista puhu/ Mutta että Ramateu pitä täütettämän / Joca söpi Leipä minun cansani/ hän tallast minua Jalgallans. Nyt minä sanon teillen ennenquin se tapahtu / että coska se tapahtunut on/ pitä teidän vskoman/ että minä se olen. Totisest/ totisest sanon minä teillen: Joca coria sen ionga minä lähetän/ se minun coriapi/ Mutta ioca minun coria/ hän coriapi sen ioca minun lähetti.

COska Jesus oli nämät sanonut/ cauhistui hän Hengesä / todhisti ia sanoi: Totisest / totisest sanon minä teillen / että yxi teistä ombi minun pettäwä. Mutta Opetuslapset tulit sangen murhesans/ cadzelit toinen toisens pälle/ ia epälit kestä hän sanoi / ia rupesit keskenäns kysymän/ cuka se oli heistä ioca sen tekemän pitäis/ Ja sanoit hänellen yxi toisen iälken. Olengo minä se? Mutta hän wästast ia sanoi: Yxi nijstä cahdestatoistakymmenestä/ ioca minun cansan fatin rupeilepi ombi minun pettäwä. Inhimisen Poica tosin nin mene/ quin kirioitettu ombi hänestä/ mutta we sen Inhimisen/ ionga cautta Inhimisen Poica petetän. Sen Inhimisen olis parembi / ettei hän syndynyt olist. Silloin wastaisi Judas ioca hänen petti/ ia sanoi: Mestari / en minä se sama ole? Sanoi hän hänellen. Sinäpä sen sanoit. Oli yxi Jesuxen Opetuslapsist / ioca macasi Pöüdhäs hänen Rinnallans / iota Jesus racasti. Hänellen Simon Petari wijttaist/ että hänen piti kysymän/ cuca se oli iosta hän puhui. Coska hän nyt macaisi Jesuxen Rinnalla / sanoi hän hänellen: HErra / cuca se ombi? Jesus wastaisi: Se ombi/ iollen minä sen castetun Leiwän oijennan/ Ja quin hän oli Leiwän castanut / annoi hän sen Judan Simonin Ischariotin. Ja sen palan iälken meni Perkele hänen sisällens. Silloin sanoi Jesus hänellen: Mitä sinä

teet/

teet/ tee pikemin. Mutta eij yxikän nijstä iotca Pöüdhäs istuit / ymmärtänyt / mihingä hän sitä sanoi hänellen. Sillä mwtomat lwlit / että Judaxella oli Cuckaro / että Jesus oli sanonut hänellen / osta mitä tarwitan Juhlapäiwän waraxi: Eli hänen piti iotakin waiwaisten andaman. Coska hän sijs sen palan ottanut oli / meni hän cohta wlos / ia Yö oli. Coska hän oli wlosmennyt / sanoi Jesus: Nyt ombi Inhimisen Poica kircastettu / ia Jumala ombi kircastettu hänessä / nin pitä mös Jumalan händä kircastaman idzesäns / ia pitä pian kircastaman hänen.

Coska Jesus oli kijtoswirden weisannut / meni hän wlos Opetuslastens cansa / ylidze sen oian Kidron Yliomäen polen. Silloin tuli rijtä heidän wälillöns / cuca heistä swrin piti oleman. Sanoi Jesus heillen: Mailmaliset Kuningat wallidzewat / ia ioilla walda ombi heidän ylidzens / cudzutan armolisexi Herroixi. Mutta että tö nijn / waan cuca teistä swrin ombi / se olcon ninquin noorin / Ja ioca ylimäinen ombi / se olcon ninquin palwelia: Sillä cumbi swrembi on / se ioca istupi / taicka se ioca palwele? Eikö se ioca istupi? Mutta minä olen teidän keskellän / ninquin se ioca palwele. Mutta tö oletta ne samat iotca minun cansani pisyitä minun kiusauxisani. Ja minä sädhän teillen Waldacunnan / ninquin minun Isän säsi minulle / että teidän pitä Sömän ia Jooman minun Pöütäni ylidze minun Waldacunnasani / ia teidän pitä istuman istuimella ia domidzeman caxitoistakymmendä Israelin Sucucunda. Ja sanoi Jesus heillen: Tänä Yönä tö caicki pahenetta minussa / sillä kirioitettu ombi: Minä löön Paimenen / ia Lambat pitä laumasta haiotettaman. Mutta coska minä olen sällens ylösnosnut / tahdon minä teidhän edhellän

käüdhä

käudhä Galilean. Ja HErra sanoi: Simon/ Simon/ cadzo/ Satanas on teitä pytänyt seuloxens/ninquin Nisuia. Mutta minä olen rucoellut sinun edhestäs / ettei sinun vskos pwttuman pidhä. Ja quin sinä palautettu olet/ nijn wahwista sinun Welijäs. Sanoi Petari hänellen: Jos wielä caicki pahenisit / en minä pahene. Sanoi Jesus hänellen: Tänäpäiwänä/ tällä Höllä/ ennenquin Cuckoi cahdesti laulanut on/ olet sinä minun colmasti kieldänyt. Mutta hän puhui wielä rohkiamman: Waicka minun pidhäis coleman sinun cansas / en minä sinua kiellä. Samallamoto sanoit hö mös caicki. Ja hän sanoi heillen: Coska minä lähetin teidhät ilman Säkitä/ Taskuta ia Kengitä/ pwttuico teildä mitän? Nijn hö sanoit / Eij mitän. Sanoi hän heillen: Mutta nyt iolla Säcki ombi/ hän ottacon sen / samallamoto mös Taskun/ ia iolla ei ole/ hän myykän Hamens/ ia ostacon Miecan. Sillä minä sanon teillen / että se quin minusta kirioitettu ombi/ pitä wielä nyt täütettämän: Hän on pahointekiein secan luettu / Sillä mitä minusta kirioitettu ombi/ nisllä ombi yxi loppu. Nijn hö sanoit: HErra / cadzo / tässä ombi caxi Miecka. Nijn sanoi hän heillen: Kyllä sijnä ombi.

SIlloin tuli Jesus heidän cansans sijhen paickan ioca cr`zutä Gethsamani/ sinä oli yxi Yrtitarha/ iohonga hän sisällenmeni ia hänen Opetuslapsens. Nijn tiesi mös Judas ioca hänen petti/ sen paican/ Sillä Jesus oli vsein toitunut siñe tuleman Opetuslastens cansa. Ja hän sanoi Opetuslapsillens: Istuca tässä/ nincauwä quin minä toonne menen ia rucoelen. Ja hän otti Petarin cansans / Jacobin ia Johannexen / ne caxi Zebedeuxen Poica / ia rupesi wapidzeman / murehtiman ia sureman / Ja sanoi heillen: Minun Sielun ombi murhellinen coleman

asti/

asti / olcata tässä ia walwocat minun cansani / ia rucoelcat ettei tö tulisi kiusauxen. Ja hän erkani wähän heistä / lähäs kiwelläheittä / langesi Caswollens maan pälle / ia rucoeli / ios mahdolinen olis / että se hetki hänelda paidzi käwis / ia sanoi: Abba Isä / caicki cappalet owat sinun mahdoliset / ios se on mahdolinen / poisota minulda tämä Calcki / Eij cuitengan nin cuin minä tahdon / waan nin cuin sinä tahdot. Ja hän tuli Opetuslastens tyken / ia löusi heidät macamast / ia sanoi Petarille: Simon macatkos? Ettäkö tö woinet yhtä hetke walwo minun cansani? Walwocat ia rucoelcat / ettei tö langeisi kiusauxen / Hengi on walmis / mutta Liha ombi heicko. Taas hän toisen kerdhan poismeni / ia rucoeli / sanodhen: Minun Isän / ellei mahdolinen ole / että tämä Calcki pois mene minusta / mutoin etten minä ioo händä / nin olcon sinun tahtos. Nijn hän tuli ia taas löusi heidät macamast / sillä heidän Silmäns olit raskat / ia eiwät tietänet mitä hö hänellen wastaisit / Ja hän iätti heidät / ia taas poismeni / ia rucoli colmannen kerdhan / sanodhen: Isä / ios sinun tahtos nijn on / ota pois tämä iotawa minusta / Eij quitengan tapahtuco minun tahtoni / waan sinun. Ja hänelle ilmestui Engeli Taiwahast / ia wahwisti händä. Ja se ioutui että hän coleman cansa soti / ia rucoeli hartaman. Ja hänen hikens oli ninquin werenpisarat iotca mahan woosit. Quin hän ylösnousi Rucoelemast / ia tuli hänen Opetuslastens tyken / löusi hän ne macamast murehen tähden / ia sanoi heillen: Ah / matka nyt ia lewäitkä / io kyllä on / hetki on tullut / cadzo Inhimisen Poica ylenannetan synnisten Käsijn / noskat ylös / ia mengem / cadzo / se lähestypi ioca minun pettä.

Jelä hänen puhuesans / Cadzo / silloin tuli Judas yxi nijstä cahdestatoistakymmenestä / ia hänen

nen cansans / swri ioucko Cansasta / Mieckain / Seiwästen / Lyhtyin ia Tulisoittoin cansa / wloslähetetyt ylimäisildä Papeilda / Phariseuxilda / Kirianoppeneilda / ia Cansan Wanhemilda. Mutta se ioca hänen petti oli heillen yhden merkin andanut / sanodhen: Jollen minä swtaannan / se ombi se / ruwetca hänen / ia wisusta poiswiekä. Ja että Jesus caicki tiesi mitä hänen cohtans tapahtuman piti / käwi hän edhes / ia sanoi heillen: Ketä tö edzittä? Wastasit hö händä: Jesusta Nazaretist. Sanoi Jesus heillen: Minä olen.

Seisoi mös Judas ioca hänen petti / heidän cansans. Coska hän sanoi heillen: Minä olen / astuit hö tacaperin / ia langeisit mahan. Nijn hän taas kysyi heildä / ketä tö edzittä? Ne sanoit: Jesusta Nazaretist. Jesus wastaisi: Minä sanoin teillen / että minä se olen / Jos tö minua edzittä / nin sallicat nämät menemän. Senpällen että ne sanat täütettäisin / cuin hän oli sanonut: Nijstä iotcas minullen andanut olet / en minä yhtän cadhottanut.

Silloin Judas äkistä edheastui hänen tykens / ia sanoi hänellen: Terwe Rabbi / ia annoi hänellen swta. Nin sanoi Jesus hänellen: Ystäwän / mitä warten sinä tulet? Juda / sinäkö Inhimisen Poian petät swn andamisella? Nin hö edhesastuit / ia laskit kädhensä Jesuxen pällen / ia kijnni otit hänen. Coska ne iotca hänen ymbärilläns olit / näit mitä tulewa oli / sanoit hö hänellen: HErra / emmäkö mö Miecalla löö? Nin Simon Petarilla oli yxi Miecka / sen hän weti wlos / ia löi ylimäisen Papin Palwelia / ia poishackaist hänen oikean Corwansa / Ja palwelian nimi oli Malchus. Silloin wastaist Jesus ia sanoi: Sallicat se tähän tulla. Ja sanoi Petarillen: Pistä sinun Mieckas tuppensa / Sillä caicki ne cuin Mieckan rupewat / pitä Miecalla hucattaman. Taicko Juletcos / etcen mi-

een minä woist rucoella minun Jsäni / että hän lähettäis minulle / enemin quin caxitoistakymmendä Legiota Engeliä? Eikö minun pidhä ioman sitä Calckia / cuin minun Jsän minulle andanut ombi? Quinga sijs Ramattu täütetän / että nijn pitä tapahtuman. Nijn hän rupesi Palwelian Corwan / ia paransi hänen. Samalla hetkellä / sanoi JEsus ylimäisille Papille / ia Templin Edhesseisoille / Wanhimille ia Joucollen iotca hänen tykensä tullet olit: Tö oletta wloslähtenet ninquin yhden Röwärin tyken Mieckain ia Seiwästen cansa / minua kijnni ottaman / Minä olen iocapäiwä ollut Templisä teidhän tykenän / ia opettanut / ia että tö oiendanuet teidhän Kästänne minun pälleni / mutta tämä ombi teidän hetkenne ia pimeydhen walda / senpällen että Ramatudh pitäwät täütettämän Silloin caicki Opetuslapset ylenannoit hänen / ia pakenit.

WVtta ioucko / Pämies / ia Judasten Palwe-
liat kiniotit Jesuxen / sidhoit hänen / ia poisweit / en-
sin Hannaxen tyken / sillä hän oli Caiphaxen Appi / ioca sinä wuona oli ylimäinen Pappi / Ja Caiphas oli se ioca Juttaillen oli neuwon andanut / että tarpelinen olis / yhden Inhimisen coolla Cansan edestä. Mutta yxi nori Mies seurasi händä / puetettu paliahan Rwmihin pällen Linaisella waatella. Ja noret Miehet hänen kijnniotit. Mutta hän iätti Lijnawatten / ia alasti pakeni heildä. Ja hö iohdatit Jesuxen ylimäisen Papin Caiphaxen tyken / cuhunga Kirianoppenuet ia Wanhimat coconduuet olit. Ja Simon Petari seurasi Jesusta / ia yxi toinen Opetuslapsi / Se sama Opetuslapsi oli ylimäisen Papin tuttawa / ia JEsuxen cansa sisällemeni ylimäisen Papin Salijn.

Mutta Petari wlcona seisoi owen edhessä. Nin se toinen Opetuslapsi wlos meni / ioca oli ylimäisen Papin tuttawa / ia puhui Owenwartialle / ia Petarin sisällen toi. Coska yxi palcawaimo sai hänen nähdä/tulen tykenä istuwan/ cadzoi hän hänen pällens/ ia sanoi: Sinä mös olit Jesuxen cansa Galileasta. Mutta hän kielsi caickein edhesä/ ia sanoi: En minä tunne händä/ engä mös tiedhä mitäs sanot / Ja quin hän wlosmeni porstuan / lauloi Cuckoi. Nin ylimäinen Pappi kysyi Jesuxelle hänen Opetuslapsistans / ia hänen Opetuxestans. Jesus wastasi händä: Minä olen iulki puhunut Mailman edhessä. Minä olen aina opettanut Synagogissa ia Templisä/ cuhunga caicki Juttat cocondewat / ia en ole minä mitän sala puhunut. Mitäs minulda kysyt? Kysy nijldä/ iotca cwllet owat mitä minä olen heillen sanonut/ Catzo / hö tetäwät mitä minä olen sanonut / Quin hän nämät sanoi / nin yxi Palwelioista iotca lässä seisoit / annoi Jesuxen Corwapwstin/sanodhen: Pitäkö sinun nijn wastaman ylimäistä Pappia? Jesus wastasi händä: Jos minä olen pahasti puhunut/nin tunnusta se pahaxi. Mutta ios minä oikein puhuin / mixis minua löödh? Ja Hannas lähetti hänen sidhottuna ylimäisen Papin Caiphaxen tyken. Mutta Simon Petari seisoi ia lämmitteli idzensä Drengein ia Palwelioiten cansa / iotca hijlistä olit walkian tehnet keskellen Salia / sillä että wilu oli. Nijn näki hänen yxi toinen Palcawaimo / ia sanoi heillen iotca sijnä läsnä olit: Tämä mös oli Jesuxen Nazarenuxen cansa. Hö sanoit hänellen: Etkö sinä mös ole hänen Opetuslapsistans? Taas hän kielsi ia wannoi / En minä ole. Ja taas yrieldä lähäs hetki wäliä / tuli yxi toinen ia wahwisti sieä sama/ sanodhen: Totisesta sinä mös yxi heistä olet/ sillä sinä olet yxi Galilean Mies/ ia sinun

puhes

puhes ilmoittapi sinun. Sanoi mös hänellen ylimäisen Papin Palwelia / sen Lango ionga Corwan Petari oli poishacannut: Engö minä sinua nähnyt hänen cansans Yrtitarhas? Nin hän rupesi sadhatteleman ia wannoman: En minä tunne sitä Miestä / iosta tö puhutta. Ja wielä hänen puhuesans / taas Cuckoi lauloi. Ja HErra känstjn / ia cadzoi Petarin pälle. Ja Petari muisti HErran sanan / quinga hän oli hänellen sanonut / ennen cuin Cucko on cahdiste laulanut / sinä minun colmasti kiellät. Ja Petari meni wlos / ia itki catkerasti.

8 Jutta ne ylimäiset Papit ia coco Neuwo / edzit wärä todhistusta Jesusta wastan / että hö saisit hänen surmata / ia eiwät yhtän löünyet / ia waicka monda wärä todhistusta händä wastan sanottin / eiwät quitengan heidän todhistoxensa olluet soweliat. Wijmein edhesastuit caxi wärä todhistaia / ia cannoit wärän todhistoxen händä wastan / ia sanoit: Mö cwlima hänen sanowan: Minä tahdon Jumalan Templin mahanlödhä / ioca Käsillä on ylösrakettu / ia colmena päiwänä iällens ylesraketa yhden toisen / ioca eij Käsillä tehty ole. Ja heidän todhistoxensa eiwät wielä ollet soweliat.

Nin se ylimäinen Pappi nousi ylös heidän keskelläns / kysyi Jesuxelda / ia sanoi: Etkös mitän wasta? Mitä nämät todhistawat sinua wastan? Mutta hän waikeni ia eij mitäkän wastanut. Taas se ylimäinen Pappi kysyi / ia sanoi hänellen: Oletcos Christus sen hywästisiunatun Poica? Minä wannotan sinua eläwän Jumalan cautta / ettäs meillen sanot / ios sinä olet Christus Jumalan Poica / Jesus wastaisi: Sinäpä sen sanoit. Minä olen. Quitengin minä sanon teillen / tästedhes pitä teidän saaman nähdä Inhimisen Poian istuwan awun oikealla Kädhellä / ia tulewan Taiwan pilwissä. Silloin se ylimäi-

nen Pappi rewäist wattensa / ia sanoi: Hän pilcast Jumalata / mitä mö todhistusta sillen tarwidzemma? Cadzo / nyt tö cwletta hänen Jumalata pilcawan / mitä tö lwletta? Silloin hö caicki hänen domidzit / sanodhen: Hän on wicapä coleman. Ja ne Miehet iotca kijnipidhit Jesusta / pilcastt händä / sylit hänen Caswoilensa / ia Rusicoidzit händä / monicahdat sidhoit hänen Silmäins eteen / ia annoit hänellen Corwapwstia / ia kysyit häneldä / sanodhen: Arwa meillen Christe / cuca se on ioca sinua löij? Ja palio mwta pilca sanoit hö händä wastan. Mutta homenelda coska Päiwäwalkeni / coeounsit caicki ylimäiset Papit / Kirianoppenudhen cansa / ia Wanhimat Cansasta / ia coco Radhi Jesusta wastan / händä surmataxens. Ja weit hänen Radhinsa eteen / sanodhen: Oletco sinä Christus? Sano meillen. Hän sanoi heillen: Jos minä teillen sanon / että tö wsko / Jos minä mös kysyn / että tö wasta / eikä mös pästä minua. Tästedhes pitä Inhimisen Poian istuman Jumalan Awun oikealla Kädhellä. Nin hö caicki sanoit / nin sinä sijs olet Jumalan Poica? Hän wastast: Tö sanotta että minä olen. Hö sanoit: Mitä mö sillen todhistusta anomme? Mö olema idze hänen swstansa cwlleet.

SJlloin coco ioucko heistä ylösnousi / ia weit JEsuxen sidhottuna Radzuwan eteen / ia ylenannoit hänen Waldamiehelle Pontio Pilato. Coska Judas ioca hänen petti / näki että hän Domitetu oli / nin hän catui / ia iällens toi ne colmetkymmendä Hopiapenningitä ylimäisille Papille / Wanhimille / ia sanoi: Minä olen pahasti tehnyt / että minä olen wiattoman Weren petänyt: Nin hö sanoit: Mitä meidhän sijhen tulepi? Cadzo sinuas. Ja hän heitti Hopiapenningit Templijn / käwi

käwi steldä/ meni pois/ ia hirsi idzensä / Ja keskeldä cahtia pacahti/ia caicki hänen sisällyxens wloswarisit. Mutta ylimäiset Papit otit Hopiapenningit / ia sanoit: Eij sowi näitä heittä Wffriarcwn / sillä se on weren hinda. Ja coska hö olit neuwo pitänet / ostit hö nijllä yhden Sawenwalaian Pellon / mucalaisten hautamisexi / iosta se Pelto cudzutan Weripelto haman tähän päiwän asti. Silloin täüttettin se quin sanottu oli Zacharian Prophetan cautta/ ioca sanoi: Hö owat ottanet colmetkymmendä Hopiapenningitä / iolla se möty maxettin / ionga hö ostit Israelin Lapsilda/ ia owat ne andanet yhden Sawenwalaian Pellosta/ ninquin Herra minun ombi käskenyt. Coska hö nyt Jesuxen cansa olit tullet Radzteuwan eten/ eij Jwttat sithen sisällen mennet / ettei heidän pitänet saastuman / waan että hö mahdaisit södhä Päsiäis Lambaan. Nin Pilatus meni wlos heidän tykens/ ia sanoi: Mitä cannet teillä ombi tätä Miestä wastan? Wastaisit hö/ ia sanoit hänellen: Ellei hän olist yxi pahointekiä emmä mö olis händä andanet sinun haltuus. Nin sanoi Pilatus heillen: Ottacat tö ia Domitca händä teidän Lain iälken. Nin sanoit Jwttat hänellen: Eij meillä ole lupa ketäkän tappa. Senpällen että Jesuxen puhe piti täütettämän/ ionga hän sanonut oli / coska hän tiettäwäxi annoi / millä colemalla hänen coleman piti.

JA hö rupesit candaman hänen pällensä/ sanodhen: Tämän mö löusime Cansa willidzemäst/ ia kieldämän andamast Keysarin Wero / ia sano idzens olewan Christuxen yhden Kuningan. Nin Pilatus taas sisällen meni Radzteupan / ia cudzui JESUXEN / ia sanoi hänellen / Oletco sinä Judasten Kuningas? JESUS wastaisi / Sanatco

sinä

sinä sen idzesiäs / eli owatco mwet sen sinullen minusta sanoneet? Pilatus wastasi / En minä ole yxi Judeus? Sinun cansas ia ne ylimäiset Papit owat sinun minullen ylenandanet. Mitäs olet tehnyt? Jesus wastasi / Minun waldacundan ei ole tästä Mailmast / ios minun waldacundan olis tästä Mailmast / nin tosin minun Palweliani sijtä sotisit / etten minä Jwtaillen ylenannettaist. Mutta minun waldacundan ei ole täldä. Nin sanoi Pilatus hänellen: Nijn sinä quitengin olet yxi Kuningas? Jesus wastasi / Sinä sen sanot / että minä olen yxi Kuningas. Sitäwarten olen minä syndynyt / ia sitäwarten tullut Mailman / että minun pitä totudhen tunnustaman. Jocainen quin ombi totudhesta / hän cwle minun äneni. Sanoi Pilatus hänellen / Mikä on totuus?

Ja quin hän sen sanonut oli / meni hän taas wlos Judasten tyken / ia sanoi heillen / En minä yhtän sytä löudhä hänen cansans. Ja coska hänen pällensä cannetcin nijldä ylimäistildä Papilda ia Wanhimilda / eij hän mitäkän wastanut. Nin sanoi Pilatus hänellen / Etkös cwle / quinga palion hö todhistawat sinua wastas? Ja eij hän wastanut händä yhtäkän sana / nin että Waldamies swresta ihmehteli. Mutta hö enemin hogit / sanoden / hän ylös härsyttä Cansan / opettain ylidze caiken Judean makunnan / rueten Galileast / ia sijtä tähän asti.

Coska Pilatus cwli mainittawan Galileat / kysyi hän ios hän oli yxi Galilean Mies. Ja quin hän ymmärsi / että hän oli Herodexen Länistä / lähetti hän hänen Herodexen tyken / sillä hän mös sillä aialla oli Jerusalemis. Coska Herodes sai Jesuxen nähdä / ihastui hän sangen / Sillä että hän io cauwan halasi händä nähdäxens / oli mös hänestä palio cwllut / ia toiwoi häneldä iongun tunnusmerkin näkewäns. Ja kysyi

häneldä

hänelda moninaisist / Mutta eij hän mitäkän hänelle wastanut. Seisoit mös ylimäiset Papit ia ne Kirianoppenuet / ia cannoit hartast hänen pällens. Mutta Herodes hänen Cansans cansa ylencadzoit ia pilcastit händä / ia puetit hänen pällens walkian watten / ia läbetit hänen iellens Pilatuxen tyken. Sinä päiwänä tulit Pilatus ia Herodes keskenäns ystäwäxi / sillä heidän wälilläns ennen oli wains ollut. Nin Pilatus yhten cudzui ne ylimäiset Papit / Waldamiehet ia Cansan / ia sanoi heillen: Tö oletta tämän Miehen minulle toneet / ninquin sen ioca Cansan häiridze / Ja cadzo / Minä olen händä tutkinut teidhän edhessän / ia en quitengan löüdhä yhtän wica tämän Miehen cansa / iosta tö cannatte hänen pällens: Eikä mös Herodes / Sillä minä läbetin teidhät hänen tykens / Ja cadzo / eij mitän Hengen ricost hänessä löütty / sentähden tahdon minä rangaista ia pästä. Mutta Päsiäs Juhlana / oli Waldamiehen tapa että hän Cansallen pästi yhden Fangin / iota hö enimittäin anoit. Ja sillä aialla oli hänellä yxi cwloisa Fangi (nimittäin) yxi Röwäri / ioca cudzuttin Barrabas / ioca oli kijnniotettu / ia Fangiuxen heitetty / mutomiten cansa iotca yhden capinan olit tehnet / ia capinassa oli murhan tehnyt. Nin Cansa ylösmeni ia rupesi rucoeleman / että hän tekis heillen quin hänen tapans aina oli. Wastast Pilatus / sanodhen: Teillä ombi tapa / että minun pitä yhden teillen pästämän Päsiäisnä / cumman tö tahdotta / että minun pitä teillen pästämän / Barrabam taicka JEsuxen / Judasten Kuningan / ioca cudzutan Christus? Sillä hän tiesi että ne ylimäiset Papit olit hänen cateudhesta ylenandanuet. Mutta ne ylimäiset Papit ia ne Wanhimat / yllytit Cansan / että heidän piti Barrabast anoman / ia JEsusta hukaman. Nin wastasi Waldamies ia sanoi

heillen / cumman näistä cahdesta tö tahdotta / että minä lasken teillen irdhallen? Nin hwsi coco ioucko / ia sanoi: Ota tämä tieldä pois / ia laske meillen Barrabas. Taas Pilatus puhui heidän tykensä / ia tahdoi JEsuxen pästä. Mitä sijs minun pitä tekemän Jesuxesta / ionga tö cudzutta Judasten Kuningaxi? Silloin caicki hwdhit: Ristinnaulidze / ristinnaulidze händä. Nin hän colmanen kerdhan sanoi heillen: Mitä sijs hän on paha tehnyt? En minä yhtän hengen ricosta hänen cansans löudhä? Senteden tahdon minä rangaista ia pästä hänen. Mutta hö stä enemin hwste / ia anoit että hän piti Ristinnaulittaman. Ja heidän että ylimäisten Pappein hwto saij wallan. Nin otti Pilatus Jesuxen ia roskidzi hänen: Mutta Waldamiehen Sotawäki / otit Jesuxen heidän tykens Radztupan / ia cokoisit coco joucon hänen tykensä / rissuit hänä / ia puetit hänen Purpuracawtulla / wänsit Oriantappuroista Krwnun / ia panit hänen Pähänsä / ia annoit hännelle Roghon hänen oikean Käteensä / cumarsit polwensa hänen edhessänssä / pilcasit händä / ia rupesit händä terwehtämän / sanodhen: Terwe Judasten Kuningas. Ja sylgit hänen pällensä / annoit hänelle Corwapwstit / otit Roghon / ia sillä löit hänen Pähänsä.

JJn taas Pilatus wlosmeni / ia sanoi heillen: Cadzo / minä toon hänen teillen wlos / että tö tiedhäistetä / etten minä löudhä yhtän syytä hänen cansans. Nin Jesus wlosmeni / ia candoi yhtä Oriantappuraist Krunua / ia Purpurawatetta / Ja hän sanoi heillen: Cadzo mingämotoinen Inhiminen. Coska ne ylimäiset Papit ia Palweliat näit hänen / hwsit hö ia sanoit: Ristinnaulidze / ristinnaulidze händä. Pilatus sanoi heillen: Ottaca tö händä ia Ristinnaulitca / sillä en minä löudä yhtän sytä hänen cansans. Wastasit händä Juttat:

dä Juttat: Meillä ombi Laki/ ia meidän Lain iälken pitä hänen coleman/ sillä hän on tehnyt idzens Jumalan Poiaxi. Coska Pilatus sen pwhen cwli/ pelkäsi hän welä enemin/ ia taas sisällemeni Radztupan/ ia sanoi Jesuxelle: Custa sinä olet? Mutta eij Jesus händä mitän wastanut. Sanoi Pilatus hänelle: Etkös mitän minun cansani puhu? Etkös tiedhä että minulla ombi walda sinua Ristinnaulita/ ia ombi walda sinua pästä? JEsus wastasi: Eij sinulla olis yhtän walda minun ylidzeni/ ellei se olis sinulle annettu ylähäldä. Sentähden ombi hänellä swrembi syndi/ ioca minun on sinullen ylenandanut. Ja sijtä aiasta edzi Pilatus händä pästäxens. Mutta Juttat hwsit/ ia sanoit: Jos sinä tämän pästät/ nijn ett sinä ole Keisarin ystäwä/ Sillä se ioca teke hänens Kuningaxi/ hän on Keisarita wastan. Coska Pilatus tämän puhen cwli/ wloswei hän JEsuxen/ ia istuin Domiostolin pällen/ sinä paicas ioca cudzutan Lithostrotos/ Hebreixi Gabbatha. Ja se oli Päsiäisen Walmistus päiwä/ cudhenel hetkel. Coska hän Domiostolilla istui/ lähetti hänen Emändäns hänen tykens/ ia käski hänelle sanoa: Elä sinä mitän tee sillen wanhurskallen Miehellen/ minä olen tänäpäiwänä wnesani palio kärsinyt hänen tähdens. Silloin sanoi hän Juttaillen: Cadzocat teidän Kuningast. Nin hö hwsit: Ota pois/ ota pois/ Ristinnaulidze händä. Pilatus sanoi heillen: Pitäkö minun Ristinnaulidzeman teidän Kuningan? Wastasit ylimäiset Papit: Eij ole meillä yhtän Kuningast paidzi Keisari. Coska nyt Pilatus näki/ ettei mitäkän auttanut/ mutta enembi messo nousi/ tahdoi hän Cansan mielen nouta/ ia Domidzi että tapahtuman piti heidän anomisensa iälken. Ja hän otti Wedhen/ pesi Kädhensä Cansan edhessä/ ia sanoi: Wiatoin minä olen tämän

Wanhurskan Miehen wereskä / tö mahdatta cadzoa tekeänne. Nin Cansa wastast / ia sanoi: Hänen Werensä tulcon meidän pällem / ia meidhän Lastem pällen. Nin hän pästi heillen Barrabam / ioca Fangiuxen heitetty oli capinan ia murhan tähden / iota hö anonet olit. Mutta JEsuxen hän ylenandoi heidän tahdons iälken ristinnaulitta.

YJn Sotamiehet otit JEsuxen / risuit hänel dä Kawun / ia pughit hänen pällens omat Wattensa / ia iohdatit hänen pois ristinnaulitta. Ja hän cannoi hänen ristiänsä. Ja quin hö hänen wlosiohdatit / löüsit hö yhden Miehen / ioca sijtä ohidzekäwi / nimeldä Simon Kyrenistä / Alexandrin ia Rufin Isä / ioca tuli Kedholla käüdhen / hänen hö kijnniotit / ia wadhit että hänen piti candaman hänen Ristiänsä. Hänen pällens panit hö Ristin / että hänen piti JEsuxen iälken candaman. Mutta händä seurast swri ioucko Cansa ia Waimoisa / iotka idkit ia parghuit hänen ylidzens. Nin Jesus känsijn heidän polens / ia sanoi: Tö Jerusalemin Tyttäret / elkät idkekö minun ylidzeni / waan idkekät idze teidän ylidzen / ia teidän Lastenne ylidze. Sillä cadzo / ne päiwät tulewat / ioina heidän pitä sanoman. Autuat owat ne hedhelmettömät / ia ne Cohdut iotca eiwät synnyttäneet / ia ne Nisät iotca eij imettäneet. Silloin heidän pitä rupeman sanoman Worille. Langetca meidhän pällem / ia Cuckulaisille / peittäkät meitä. Sillä ios nämät tapahtuwat toreheis Pwsa / mitä sijtä cuiwetussa tapahtu.

Wietin mös caxi mwta pahointekiätä hänen cansans / että heidät piti surmattaman / Ja hö weit hänen sijhen paickan ioca cudzutan Golghata / se on / tulkitu / Päcalloin paicka / ia hö annoit hänen iodha myrratua Wina / caicka

laicka Etickata Sapella secoitettun. Ja coska hän sitä maistoi / eij hän tahtonut iodha. Ja hö ristinnaulidzie hänen Golgatassa / ia hänen cansans ne caxi pahointekiätä / yxi oikeallen ia toinen wasemallen polellen / ia JEsuxen keskellen. Ja nin kirioitus täütettin / ioca sanopi / Pahointekiedhen secan ombi hän luettu.

JA se oli liki Colmanel hetkel Päiwästä / coska hö Ristinnaulidzie hänen. Nin sanoi Jesus / Isä / anna heillen andexi / sillä ettei hö tiedhä mitä hö tekewät. Mutta Pilatus kiriotti yhden pällekirioituxen / ia pani ristijn Jesuxen Pään pälle. Ja oli näin kirioitettu. JEsus Nazarenus Judasten Kuningas. Tämän päällekirioituxen monda Juttaista lwit / sillä sija cussa Jesus oli ristinnaulittu / oli läsnä Caupungita. Ja oli kirioitettu Hebraican / Grekin / ia Latinan sanoilla. Nin sanoit Judasten ylimäiset Papit Pilatuxelle: Elä kirioita Judasten Kuningas / mutta että hän oli sanonut: Minä olen Judasten Kuningas. Pilatus wastasi / Mitä minä olen kirioittanut / sen minä kirioitin.

Coska nyt Sotawäki olit Jesuxen Ristinnaulinet / oteit hö hänen Wattens / ia teit neliä osa / yhden osan idzecullengin Sotamehellen / sijhen mös Hamen. Mutta Hame eij ollut ommeldu waan cudhottu / yläpäldä haman alahalle cokonans. Nin hö sanoit keskenäns: Elkäm mö stä rickileicatko / waan heittäkäm Arpa / kennengä se pitä oleman / että Ramattu pitäis täütettämän / ioca sano: Hö owat iacanet minun Watteni heidän keskenäns / ia Arpa heitänet minun Hameni pälle. Ja Sotawäki nämät teki. Silloin seisoit Jesuxen Ristin tykenä / hänen Eitins / ia hänen Eitins Sisar / Maria Cleophan Emändä / ia Maria Magdalena. Coska JEsus Eitins näki / ja Opeustapsen iota hän racasti / tykenä seiso-

 waw /

wan/ sanoi hän Eitillens: Waimo cadzo sinun Poicas. Sijttä sanoi hän Opetuslapsellen/cadzo sinun Eitis. Ja sijtä aiasta otti Opetuslapsi hänen tykens.

JA Cansa seisoi ia päldä cadzoit. Mutta ne iotca ohidzekäwit / pilcasit händä / wändelit Pätäns/ ia sanoit: Pfui sinuas/ hywästi sinä Jumalan Templin mahan rikot/ ia colmena päiwänä sen ylösrakennat. Auta idziäs / ios sinä olet Jumalan Poica/ nijn alas astu Rististä. Samallamoto mös ne ylimäiset Papit/ Kirianoppenet / ia Wanhimat pilcasit händä/ ia sanoit: Muita hän ombi auttanut / ia eij taidha idziäns autta/ ios hän ombi Israelin Kuningas / nijn alasastucon Ristin päldä / ia mö tahdom händä wskoa. Hänellä ombi turwa Jumalan pälle / hän händä nyt auttacon/ ios hän hänestä murhen pitä. Sillä hän on sanonut / Minä olen Jumalan Poica. Pilcasit mös händä Sotamiehet / astuit hänen tykensä ia oiensit hänellen Eticata/ sanodhen: Oletco sinä Judasten Kuningas/ nin auta idzes. Mutta yxi nijstä pahoinkeijst / iotca ripustedhyt olit/pilcasi händä/ia sanoi: Oletco sinä Christus/ nin auta idze sinuas ia meitä. Nin se toinen wastasi/ nuhteli händä ia sanoi. Eikö sinäkän Jumalata pelkä / sinä ioca olet samas domiossa. Ja se on oikein meidhän cansam / sillä mö kärsimme meidhän Töidem ansion iälken / Mutta tämä eij ole mitän paha tehnyt. Ja hän sanoi JEsuxen tyken/ HErra/ muista minun pälleni costas tulet sinun Waldacundas. Sanoi JEsus hänelle / Totisesta sanon minä sinullen / Tänäpäiwänä pitä sinun oleman minun cansani Paradisis.

JA se oli lähäs cwdhenella hetkellä. Ja cwdhenesta hetkestä tuli yxi pimeys ylidze coco Maan/

ha man

haman yhdexänden hetken. Ja Auringo mistasi hänen paistens. Ja yhdexännellä hetkellä hwsi JEsus swrella änellä/ sanodhen. Eli/ Eli / lama asabtani / se on tulkittu. Minun Jumalan/ Minun Jumalan / mixi sinä olet minun ylenandanut? Mutta mwtomat iotca sijnä tykenä seisoit / coska hö sen cwlit/ sanoit hö / hän hwtapi Eliast. Sijtä että JEsus tiesi/ että caicki io täütetydh olit / että Ramattu piti täütettämän / sanoi hän/ Minä janon. Oli sijs siellä yxi Astia täünäns Eticata. Ja cohta yxi heistä ioxi / otti yhden Sienen / ia täütti Eticalla ia Isopilla / pani roghon pähän / piti hänen swuns edhes/ ia käski hänen iodha. Mutta ne mwtt sanoit: Pidhäs/ cadzocam ios Elias tulepi ia hänen alas otta. Coska nyt JEsus oli Etican ottanut/ sanoi hän. Se on täütetty. Ja taas hwti swrella änellä sanodhen: Isä/ Minä annan minun hengeni sinun Kästijs. Ja quin hän sen sanonut oli/ callisti hän Pääns / ia ylösannoi Hengensä.

JA cadzo/ Esirippu Templis halkesi cahdexi cappalexi/ ylähäldä haman alas. Ja Maa iätisi. Ja Calliot halkesit. Haudhat aukenit. Ja monda pyhäin Rwmista iotca mannet olit / ylösnousit / ia heidän Haudhoistans wlosmenit hänen Ylösnousemisens iälken/ ia tulit sijhen Pyhän Caupungin/ ia ilmestuit monellen. Mutta Pämies ioca edhessä seisoi hänen cohdallans/ ia ne iotca hänen cansans olit/ ia wartioidzit Jesusta/ Coska hö näit / että hän hwtain Hengens ylösannoi / ia näit Maaniäristöxen/ ia mitä tapahtui / pelkäsit hö sangen/ cunnioitit Jumalata / ia sanoit: Wissistä oli tämä hurskas Mies ia Jumalan Poica. Ja caicki Cansa iotca sinne mennet olit cadzoman / coska hö nähnet olit mitä siellä tapahtui/ löijt hö rindoians/ ia palasit cotians.

Mutta

Mutta caicki hänen tuttawat ystäwäns ia Waimoet/ iotca händä seuranet olit Galileasta / taambana seisoit ia näit nämät caicki. Joidenga seas oli Maria Magdalena / Maria sen wähän Jacobin ia Josen Eiti / ia Salome Zebedeuxen Poicain Eiti / iotca mös coska hän oli Galileassa / olit händä seuranet ia palwellet / ia monda mwta iotca hänen cansans ylesmennet olit Jerusalemin.

Mutta että se oli Walmistus päiwä / ettei Rwmie pitänet oleman Ristin pällä ylidze Sabathin (Sillä sama Sabathin päiwä oli swri) rucoelit Juttat Pilatusta / että heidän Lwnsa piti rickilötämän / ia poisotettaman. Nin tulit Sotamiehet ia rickilöit sen ensimäisen Lwut ia sen toisen/ ioca hänen cansans oli ristinnaulitu. Quin hö tulit JEsuxen tyken / ia näit hänen io colluexi/ eiwät hö hänen Lwitans särkenet/ waan yxi Sotamiehistä awasi hänen Kylkens Keihällä. Ja cohta Weri ia West wloswosi. Ja se ioca tämän näki / ombi sen todhistanut/ ia hänen todhistuxens on tosi / ia se sama tietä että hän totta sano / senpällen että tö mös wskoisteta. Ja nämät owat tapahtunet/ että Ramattu täütettäisin. Eij teidän pidä Lwta rickoman hänessä. Ja taas toinen kirioitus sanopi / hö sawat nähdä iohonga hö owat pistäneet.

COska Ehto tuli/ ia että se oli Walmistus päiwä/ ioca ombi se Esisabbathi/ tuli Joseph / ioca oli syndynyt Judasten Caupungista Arimathiast / yxi ricas Mies / ia cunnialinen Radhinherra / hywä ia hurskas / ioca eij ollut mielistynyt heidän Neuwonsa ia Töhönsä. Sillä hän mös odhotti Jumalan Waldacunda/ ia oli JEsuxen Opetuslapsi / mutta salaisesta Judasten pelgon tähden. Hän rohkasi hänens/ ia meni sisällen Pilatuxen tyken/ ia anoi hänelta alasottaxens JEsuxen Rwmista.

mista. Nin Pilatus ihmehteli/että hän io collut oli/ ia cudzui tykensä Pämiehen/ ia kysyi häneldä ios hän io a-mut collut oli. Ja quin hän sen ymmärsi Pämieheldä/ annoi hän Josephillen Rwmijn. Ja hän osti yhden lij-nawatten. Tuli mös Nicodemus/ ioca ennen Höllä o-li tullut Jesuxen tyken/ ia toij Mirrham ia Aloen secoi-tetun/ lähäs sata leiwiskä. Nin hö otit Jesuxen Rwmijn alas/ ia kärit yhten puhtasen lijnawattesen/ hywän haiu-listen Yrtein cansa/ ninquin Judasten tapa on haudhata. Ja oli sillä paicalla/quin hän ristinnaulittu oli/yxi Yrti-tarha/ ia Yrtitarhassa yxi wst Hauta/ ionga Joseph oli wloshakannut yhten Calliohon/ cuhunga eij kengän wie-lä ollut pandu/ iohonga hö panit Jesuxen/ Judasten wal-mistus päiwän tähden/ioca silloin rupesi sisällen tuleman/ ia että Hauta oli läsnä/ ia wieretit yhden swren kiwen Haudhan owellen ia poismenit. Nin olit stellä mutomat Waimot/ iotca hänen cansansa tullet olit Galileasta/ Maria Magdalena/ ia Maria Jose/ istudhen Haudan cohdalla/ iotca cadzelit hauta/ ia quinga hänen Rwmijns pandin. Ja sitettä hö palasit/ ia walmistit hywänhaiu-lista Yrtiä ia Woiteita. Mutta Sabbathina olit hö yh-dessäcohin/ ninquin käskettу oli Laissa. Päiwänä iälken Walmisturen päiwän/ cokounsit ne ylimäiset Papit/ ia Phariseuxet Pilatuxen tyken/ ia sanoit/ HErra/ mö muistamme/ että se wiettelia sanoi coska hän wielä eli/ Colmannen päiwän peräst minä ylesnousen. Käske sijs hauta warielda/ colmanden päiwän asti/ ettei hänen O-petuslapsens tule/ia warastawat händä/ia sanowat Can-sallen. Hän on ylösnosnut colluista. Ja nin tule se iälki-mäinen willitys pahemaxi quin se ensimäinen. Sanoi heillen Pilatus: Sijnä owat wartiat/mengät ia wariel-cat quin tö taidhatte. Nijn hö poismenit/ia warielit hau-dhan wartiaidhen cansa/ia Instglasit kiwen.

Versiculus tempore passionis.

Christus ombi hawoittu meidän pahatecoim tähden.
Ja meidhän Syndiem tähden hosuttu.

Rucoelcam.

O Aickiwaldias ijancaickinen Jumala/ioca annoit sinũ rackaan Poicas Jesuxen Christuxen meidhän wapahtaiam otta miehuden hänen pällens/ ia ristin ala käudhä/ meillen nöurydhen esicuaxi. Soo meillen armolisesta/ että mö caikissa nijssä/ quin sinä meidhän pällem annat panda/ mahtaisimma kärsimisessä olla sinun pyhän tahdos cwliaiset/ Sinun rackan Poicas Jesuxen Christuxen meidän HErran cautta/Amen.

Yxi Toinen.

O HErra Jesu Christe/pijnattu ia ristinnaulittu meidhän tähtem/auta meitä Pyhän Henges cautta/ että mö pyhän pijnas/ ia mitäs sinä päiwänä/ coskas sen Rwmilisen coleman ala sinus annoidh/ kärsinyt olet/ oikein taitaisim mutstella ia aiatella/ ia sinua sen edhestä Sydhämestäm kijtetä/ ioca elät ia hallidzet/ ynnä Isän ia Pyhän Hengen cansa ijancaickisehen. Amen.

FINIS.

Hierusa-

Hierusalemin häwitöxen

Historia/Rodzinkielestä Somexi käätty. Anno 1629.

A

Thoma Georgij Wiburgo Carelio. Ja hänen culutuxellans wastwdhest toisen erän Prantäätty/ Stockholman Caupungis.

OSka aica lähestüi / iolla Jumala tahtoi anda tulla Jerusalemin ia Juttan Cansan ylidze / sen wijmeisen rangaistuxen ia waiwan / iosta Prophetat ia meidän HErra Christus heillen wsein ennen whkauxella sanonut oli / tapahduit ennen nämät iälkenseurawaiset merkit.

Taiwahas näkyi yxi Miekancaltainen Pyrstötehti/ ionga ioca Mies näki coco Aiastaian/ iwri Caupungin ylidze.

Item. Makianleiwänpäiwänä/ioca oli se cahdexans päiwä Huhticwssa / liki yhdexennel hetkel ööllä/ walisti yxi sencaltainen kirckaus Altarin tykenä Jerusalemin Templis/nin että ioca Mies lwli olewan selkiän päiwän.

Item. Yxi swri Waski owi Templis / ionga cansa cahdenkymmenen Miehen kyllä oli tekemist / coska se sulettin ia ylös awattin/ idzestäns öllä aukeni / liki cwdenel hetkel / waicka hän wahwoilla Salwoilla ia Lucoilla/ lucottu ia sulietu oli.

Item. Sen toisen päiwän pällä colmattakymmen-

dä / Toucokwssa / näkyi caikelda neliäldä polelda Taiwahas Waunut hälywän sinne ia tänne Pilwissä / ia yxi ioucko wloswalmistettua Sotawäkiä / iotca swrella capinalla ia hwdholla langesit toinen toisens pälle / ninquin hö olisit sotinet ia tapellet heidän keskenäns.

Item. Sötä ennen Helluntakipäiwä / coska Papit olit Templissä / ia pidhit walmistaman mitä Jwhlaxi tarwittin / sait hö ensistä cwlda yhden swren hyminän / ia cohta sen iälken yhden hwtawaisen Änen / ioca sanoi / mengäm täältä pois. Waicka mwtomat sanowat sen tapahtunen / sillä aialla coska Christus kärsi Ristin pällä / ia Essirippu Templis halkesi.

Item. Tuli mös Jerusalemin Lehtimaian Jwhlalla / yxi nöurä Mies / nimeldä Jesus Ananian poica / tämä oli yhdeldä erinomaiselda Hengeldä wimmattu / nin että hän rupeis corkiasti hwtaman / ia sanoman: Yxi hwto Idhästä: Yxi hwto Lännestä: Yxi hwto caikesta neliästä Twlesta: Yxi hwto Jerusalemist ia Templist / yxi surkia walitus Ylkäin ia Morsiamein ylidze / yxi hwto ylidze caiken Cansan. Tämäncaltainen hirmulinen hwtaminen oli hänellä ööt ia päiwät ilman lackamata / ia ioxendeli ninquin mieletöin iocapaicas ymbäri Caupungia. Ja waicka mwtomat (ioidenga mieli paha oli / että hän nin hwti heidän ylidzens / ia Caupungillen paha ennusti) otit hänen kijnni / ia pahoin hänen widzoilla hosuit / eij hän quitengan poistakannut sitä sama hwtamast ia parcumast. Sijttä weit hö hänen Waldamiehen eteen / ionga ne Romarit olit asettanet heidän ylidzens / ioca surkiasti andoi hänen rosktita lwihin asti. Mutta eij hän ikänäns yhdellä sanalla armoa anonut / eikä mös wesipisarata wodhattanut / eli sijtä mitän totellut / mutta alati ilmanlackamata hwti / Wee / Wee / Wee sinua sinä köühä Jerusalem.

Heidän

Heidän Domarins Albinus / piti hänen yhden willin ia mielipolen Inhimisen edhestä / ia sentähden eij hänestä lucua pitänyt. Näin tämä Mies käwi coco seidzemän Aiastaica enimittäin yxinäns / eikä mös monen cansa yhtän seura ia cansankäümistä pitänyt / ninquin see iolla erinomasia ia corkeita asioita olis aiattelimist / ia aina tämä oli hänen Swsans / Wee / Wee / Wee sinua sinä köühä Jerusalem / eikä mös ikänäns sencaldaisesta alinomaisesta hwtamisesta wäsynyt. Coska nyt ne Romarit olit Caupungin ymbäripirittänet / käwi hän aina ymbärins Mwruin pällä / hwti ia sanoi: Wee Caupungin / Wee Templin / Wee caiken Cansan / Wijmmen lisäsi hän mös tämän tyken / ioca hänen eij ennen ollut tapa sanoa / Wee mös minua. Ja sillä hetkellä cohta wiholistilda coliaxi ammuttin. Iose: lib: 7. Cap: 12. de bello Judaico. Nämät ia mwt hirmuliset merkit tapahduit ennen cuin Jerusalem häwitettin.

Nyt seurapi idze häwitöxen Historia lyhyest.

Coska Juttat ninquin murhaiat ia petteläät / olit sen wiattoman Christuxen päwildä poisottanet / rupesi cohta coco Juttan Waldacunda ia hallitus / päiwä päiwäldä / enemin ia enemin paheneman ia langeman. Ne ylimäiset Papit rupesit wainoman muita Pappia. Herrain ia woimalisten waihella / oli päiwä päiwäldä enemin ia enemin keskinen wiha / cateus ia waino. Caicki cappalet kännyit wainohon ia eriseurautehen / ia caiketin näkyi / että yxi mutos tahtoi tulla hallituxes. Sencaldaisesta keskisestä eripuraisudhesta / cateudhesta ia pahansomisesta / ioca oli nidhen woimalisten wälillä / ylösnousit monet erinomaiset Lahcocunnat ia

wahingoliset menot ia Seurat / iotca palio paha matcan satoit. Item, Jerusalemis ia wlcona Caupungista/palio wäkiwalta tehein/ Röwäys ia Murha/ nin että se Mailmalinen ia Hengelinen hallitus wirca / tahtoi langedha ia pian yhden lopun sadha. Tähän pahuden tapahtui mös / että Keysar Nero lähetti Cestum Florum Judean Maallen/ Mutta sentähden/ että hän oli Juttaille mones cappales aiwan angara ia cowa / hänen ahneudhens/ coreudhens ia ylpeydhens tähden/ aioit Juttat hänen wlos/ ia sijnä Sodhas ioca hänellä oli heidän cansans/löit Juttat mahan hänelda enemin cuin wistuhatta Romarin Cansasta / iotca hänen cansans olit hänen poleldans. Näin Juttan Cansa kiucuidzit / ia ylösherädit (Jumalan sallimisen cautta / ioca nyt tahtoi costa ia rangaista heidän pahatecoians) Romarit heitä wastans langemisexi. Mutta nin pian quin Nero sai tämän tietä/lähetti hän cohta Flauius Vespastanuxen / ynnä hänen Poicans cansa Tituxen Syrian Maalle. Oli mös sihen aican yxi yhteinen lwlo ia sanoma ylidze coco Jtäisenmaacunnan (ninquin Tranquillus kirioitta) että Judanmaalda piti tuleman ioca nin woimalinen piti oleman/ että hänellä pitä walda oleman ylidze caiken Mailman/ waicka se tost oli/ia ymmärdettin sijtä Hengelisestä Christuxen hallituxesta / ioca silloin sen Pyhän Evangeliumin cautta ylidze coco Mailman ilmoitettin: Olit cuitengin mwtomat iotca tämän ymmärsit/ia wlostoimitit näistä cahdesta Vespastanuxesta. Mutta Juttat omistit idzellens ia heistä idzestäns wlostoimitit/ia että hö ensistä sait mötäkäümisen/mwtamis Slachtningis heidän wiholistens cansa / rupesit hö ylenpaldisesta idzens ylöspaisuteaman ia coritteleman/ ia teit idzellens colmet Pämiestä/ ia ylidzewoitit yhden Caupungin ioca cudzutan Ascalon/

Mutta

Mutta si nä hö cahten otten nijldä Romarilda maahanlötin ia tacaperin aiettin/että hö mistasit caxikymmendä tuhatta Miestä / ynnä heidän ylimäistens cansa.

Sijttä waelsi Vespasianus Keysarin käskyn iälken Galilean/ioca oli yxi woimalinen ia ricas Macunda wäestä/ röwäst ia rappasi sen nin surkiasti/ että murhan/ röwämisen ia poltamisen eij yhtän loppua ollut. Sijnä monda Juttaista ensimäisellä erällä lötin/wijsikymmendä tuhatta wahwistettua Sotamiestä / ilman Waimoita ia Lapsita / ia mwta yhteisestä Cansasta. Wiholinen eij armahtanut enemin noorta quin wanha / eikä mös raskaita Waimoia/Ja/eij Lapsiacana wagus. Cwsituhatta noorta Miestä lähetti Vespasianus Achaian/että heidän stellä piti yhden nemen ylidzecaiwaman. Colmetkymmendä tuhatta Juttan Sotawäest mötin pois oriudhen/ia wisikymmendätuhatta epälyxest caulansa poicki langesit/ ia idzens alassöxit corkeain mäkein hypärildä. Sijhen aican oli yxi cwloisa wisas Mies / yxi Pappi ia Pämies Juttan Sodhas/Josephus nimeldä/ ioca pelghosta ynnä muidhen cansa pakeni yhten Galilean Caupungin/Jatapata nimeldä/ ia sijnä idzens lymytti.

Tämä / coska hän kijnni otettin / ia Vespasianuxen eyken wetin / Propheterasi ia ennusti / että Vespasianus piti Keysarixi tuleman. Jose: lib: 3: Cap: 14. de bel: Judai: Sentähden hän armahdettin / ia cunnialisesta Vespasianuxelda pidhettin. Tämä ombi sijttä Historiat kirioittanut/ ioca meillä owat Juttain menoista.

Coska tämä näin tapahtui Galileas / nin Jerusalemis yxi swri Röwäriten ioucko idzens yhten annoit/ioca ensistä salaisesta palio murha teit / sijttä rupesit hö iulkisesta Röwämän ia Murhaman / ia surkiasti waiwaman sitä köühä Jerusalemin Caupungia.

Tämän oli yxi swri Ruheinas matcan saattanut/ioca cudzuttin Johannes / senpällen että hän olis Hallituxen alansa sanut. Sihen aican mös mwtomat ylimäisistä Papista tapettin / ia wsiasti weri idze Templin sisällä wloswodhadettin. Josephus kirioitta/ että caxi toistakymmendä tuhatta Juttan parahista Wapamiehistä/ sinä capinassa ia messos päiwildä poistulit. Mwtomat lwlewat/ että ne Romarit owat tämän capinan matcan sattanet salaisten neuwoin ia ionein cautta. Ja nin Jerusalemin Caupungi sihen aican colminaisel waiwal yhtäaica waiwattin/ nimittäin/Romarein Sodhalla/Capinalla Caupungis/ ia Tyranniudella/ ionga ne Tyrannit matcan sacoit / iotca toinen toisens peräst cawaloilla ionilla idzens ylöscorghotit / ia heidän Herraudhens tähden werta Caupungis wloswodhatit.

Coska ne Gadarenit asetit idzens nistä Romarita wastan/ nijn että Wespasianuxen täütyi ylenanda hänen Talwileirins / ia picaisesta idzens walmista heitä wastan/ woitti hän heidän Caupungins Gadaran / ia hänen Päämiehens cansa Placidum hän mahan löi ia paghos tappoi / nijn lähäs quin colmetkymmendä tuhatta Borgarita/ caxituhatta otti hän Fangixi/ mutta se mw Cansa iotca pakenit / surmasit idzens Jordanin wirrassa / ia heidän colluet Rwmins wirdhaisit alas Jordanin/ sihen Merehen Asphaltitan/ioca cudzutan colluten Merexi. Ja sitä ne Juttat sillä polel Jordanin hamahan Macheron asti/ iocapaicas nijldä Romarilda ylidzewoitettin / ia swresta peliestyit.

Coska nyt Talwi edhesioutunut oli / cohta ensimäisellä Kewän alussa / sai Vespasianus sanoman Cæsarean/ cussa hänen Leirins oli / että Keysar Nero oli collut/ Sentähden hän idzens kirusta walmisti/ waelsi hän Cæsareasta/

reasta / ia sijttä quin hän oli sisälleottanut caicki ne Jutcain ia Idumeerin Caupungit / paidzi mwtomista Linnoista / ioica mwtomilla wieraillä Sotamiehillä haldussa olit / täütti hän iocapaicas Caupungit Romariten Sotawäellä / senpälle että hän sitä paremin olisi taitanut sisällenotta ia stormata Jerusalemin / ioca yrinäns ainoasta wielä ylidzewoittamatoin oli. Nin Vespasianus sihen aican hänen Sotawäeldäns wloshwttin ia cwloitettin Keysarixi. Sijttä waelsi hän Egyptin / ia aiwoi hänens Wallinmaallen / ia Judasten Sodhan annsi Titixen haltun.

Coska nyt Titus aioi Jerusalemin ohidze / ia sen ymbäripiritti / olit Jutcat nin lähäs hänen Fangixi sanet / nin että hän swrella waiwalla päst. Sijttä löi hän hänen Leirins Scopumin tykö / yxi neliäns osa penincolma Caupungista / läheteti Sotawäkens / ia ymbäripiritti Caupungin.

Sihen aican oli palio wäkiä caikista Caupungista Pästäis Juhlan cähden Jerusalemin tullet / iohonga mös ennen yxi cwloisa swri ioucko moninaisest ioutilasta Cansasta coonnut oli / ioica Galileast wlosaietut olit / nin etcä ne sinä Caupungis olit colmes Osas / ioica caiken yximielisüdhen turmelit / ia coco hallituxen (quin wsein capahtu) sitä enemin ia enemin häwäiste ia sorste. Mwtomilla heistä oli Templi haldus / ioidenga Pämies yxi heistä oli / ionga nimi oli Eleazar Simonin poica / hänen tykens ne Zeloterit idzens pidhit / ioica olit swret wlcocullatut / ia Borgarille aiwan angarat. Alemainen poli Caupungista / oli yhden haldus ionga nimi oli Johannes / ioca oli alcu ia iwri caicken pahuden / iosta ennen puhuttu on. Ylimäinen poli Caupungista oli Simonin haldus / cahdenkymmenen Edumerin cansa / ioica cudzutut olit Caupungia warieleman ia wastaman / nidhen Zeloteriten

wäkiwallasta ia murhasta. Ja quin hö nijn tullet olit/ o-
lisit hö taas sencaldaisista pahoista kernasti wapahat ollet/
mutta eiwät taitanet heistä wapahaxi pästä.

Coska Titus tämän ymmärsi/ että Caupungi oli nin
ylenpaldisella Wäellä täütetty / wahwisti hän idzens/ ia
kirusta idzens walmisti / Caupungia ymbäripirittämän/
ia andoi tehdä Wallit (ninquin Christus heillen ennen
oli sanonut) ymbäri Caupungia / että Wäki nin coossa
oli/ senpälle että hän sitä pikemin olis taitanut heitä nä-
lällä waiwata. Coska Juttat tämän näit / langesit hö
wlos heidän swremalla ia wahwemalla woimallans / ia
tahdoit sitä estä/ mutta eijse heillen mitän auttanut. Sil-
lä Jumala tällä erällä tahtoi heitä rangaista loppun asti.
Sentähdö heidän neuwons ia edesottamisens eiwät mitän
auttanet/ waan caicki kännyit cateudhen ia wainon. Cau-
pungis tapahtui yxi capina/ iossa palio Wäkiä tapettin ia
Templin tykenä surmattin. Jerusalemin Caupungi
oli kyllä wahwa / ia colminaisella Mwrulla wahwistettu
ia warieldu / sildä polelda iolda olisi taittu Caupungin
sisällen tulda.

Mingätähden se Romarein Sotawäki wahwistit i-
dzens caikella woimalla/ Caupungita sisällen ottaman ia
stormaman/ ia wihdoin wijmein swrella tööllä ia waiwal-
la sait caxi wimistä Mwria / Ja silloin sijnä aiwan palio
Wäkiä näliästä colit/ ninquin Josephus kirioitta/ lib: 7.
Cap: 7. de bel: Jud: Ne iotca parahimmat ia rackahim-
mat ystäwät olit/ wstasti tappelit heidän keskenäns/ yhden
piskaisen Leipäpalan tähden/ Lapset wstast Rwan temmai-
sit Isän ia Eitin swsta. Sisar ia Weli eiwät armahta-
net toinen toistans. Spanni Ohria maxoi palio Raha.
Mwtomat swren näliän tähden söit iärettömin Londo-
cappalein Sonda / ia edzit cauhiata ia kelwotoinda sötä-

wätä/

wätä / iolla hö oliste heidän nälkäns taitanet sammutta. Mwtomat caluste ia söit nahat Mieckain tupista / Yxi osa colluna löüttin / ioilla oli heinäwihco Swsa. Ja nin palio Cansa sihen aican näliästä colit / että Aninno Eleazarin poica / ioca Caupungista wios pakeni / coska se Ticuxelda ymbäripiritettin / sanopi / että Caupungis löütein ia haudattin sihen aican sata tuhatta ia wisikymmendä tuhatta collutta Rwmista. Egesippus kirioitta / että ainoast yhden Portin cautta / nin monda tuhatta Rwmista wloscannettin / ia että lähäs cwsi sata tuhata Inhimistä sinä capinas colit. Juttailla wielä oli Antonia haldus ioca oli yxi wäkewä wahwa Linna. Ninquin mös heidän haldusans oli Templi / iosta yxi Silda oli tehty Caupungin. Näitä cahta ylidzewoitta ia sisälleotta / oli swrembi waiwa ia töö quin iocu nijstä muista Linnoista / Ja waicka se kyllä tost oli / että nälkä Juttaita waiwaisi / ia tehdä yhden lopun heidän cansans / aiatteli Titus / että se oli pitkälinen / sentähden rupesi hän hänk Sotawäkiäns manaman / että heidän piti Linna stormaman / ia woimalisella Kädhellä sisälle ottaman / ia waicka se oli yxi waralinen edhesottamus / sait ne Romarit quitengin woiton: Mutta Juttailla eij ollut yhtän onni / waicka mitä hö eteens otit. Coska nyt ne Romarit sait Linnan haltuns / ia Basunalla mercki annettin / nijn caicki ne Juttat tapettin / ioidenga haldus Linna ennen oli / Mwtomat heitettin ylidze Mwrin / Mwtomat idze heitäns coliaxi langesit / Yxi osa Sön aicana Caupungin pakenit. Sijtä hö mös swrella woimalla heidän pällens langesit ioidenga haldus Templi oli / ia näit että Titus tahtoi Templiä armahta (ioca mös wskottapa oli) Jumalan palueluxen tähden. Jose: lib: 7. Cap: 10. de bel: Jud: Mutta eij se mitän autanut / sillä Jumala tahtoi ettei sinä mitäkän pitänyt armahdettaman.

Sentähden / coska hö nyt sangen pitkän aian swrella waiwalla heidän cansans sotinet ia tapellet olit / ia Juttat eikä hywällä eli pahalla taittu waicutetta ylenandaman sitä Linna ioca heidän haldusans oli / ia armo anoman että mös heitäns nöörytämän / Ymmärst Sotawäki ettei sitä ollut hywä woitta / mwtoin ios eij se pitänyt näliällä tapähtuman / ioca heidän mielestäns quitengin näkyi pitkäliseri olewan / eli walkialla / mingätähden mwtomat sotawäestä sytytit Templin palaman. Ja se sangen caunis / että mös cwloisa rakennus surkiasti tuhaxi paloi / ioca nin swresti sihen aican ylistetty ia lawialda wloshwttu oli. Ne Juttat ioidenga haldus se ylimäinen poli Caupungista oli / yxi osa heistä pakenit Caupungin / Mutta swrembi osa surmattin / Tulella ia Miecalla. Papit owat surkiasti tucoellet ia armo keriännet. Mutta armon aica eij löötty Jumalan eli Inhimisten tykenä. Titus wastaist (ninquin Egesippus kirioitta) coska Templi ia Jumalan palwelus pois olit / nijn eij enembi sencaldaisia Pappia tarwittu.

Tämä Jerusalemin Templin häwitös / tapahtui sen kymmenen päiwän pällä Mätäcwssa / iwri samana päiwänä iona se ensimäinen Templi Babilonian Kuningalda poltettin. Jos: lib: 7. Cap: 9. de bel: Jud: Se päiwä ombi Kirkoillen ollut / yxi erinomainen wastoinkäümisen päiwä. Sijtä aiasta quin Templi Kuningas Salomonilda ensistä ylösrakettin / ia sijhen toisen Vespasianuxen hallitoxen aiastaican / edhesculuit yxitoistakymmendäsasa ia yxi aiastaica. Mutta sijtä aiasta quin Templi wast wdhesta ylösrakettin / ioca tapahtui toisna wona Cyrüxen aicana / edhesiouduit wisisata cusikymmendä ia yhdexän aiastaica. Ja waicka Juttat näin ahdistetut ia swlietut olit / eikä mös yhtäkän toiwo ollut / että heidän

pitä

piti wapahaxi päsemän / quitengin ne iotca iälkeniänet olit / oliwat heidän endisessä mielessäns ia edhesottamisesans / ionga hö olit heidän etens ottanet ia alcanet. Eikä hö mös yhtän mwta nin palion peliännet quin nälkä.

Josephus kirioitta / lib: 7. Cap: 8. de bel: Juda: Että samana päiwänä quin Kircko paloi / tapahtui yxi hirmuilinen ia cauhia teko / iota iälestätulewaiset tölästi taiewat wsko. Sillä yxi cunnialianen Waimo / nimeldä Maria / ioca oli sekä ricas ia swresta sughusta / ynnä muidhen cansa pelgosta pakeni / toiselda polelda Jordanin wirta / Jerusalemin / ia coska Caupungi nin swresti waiwattin / näliästä / Otti hän imewän Lapsens wagusta (mutta mingäcaldaisella walituxella ia surkeudhella se tapahtui / iocainen taita aiatella) tappoi sen / ia polen sijtä idze söi / sen toisen polen Lapsesta pani hän Sotawäen etehen / iotca iocapaicas ymbärins ioxendelit honeyden waihella / edzien mitä hö olisit saanet södhäxens. Coska hö nyt tämän näit cauhistuit hö sijtä / ia armahdit sen köühän ia onnettoman Waimon ylidze / ia sen Esiwallallen Jerusalemis ilmoitit.

Tämä hirmuinen teco / nin palio matkan sattoi / että hö sijtä päiwästä rupesit neuwo pitämän Tituxen cansa rauhasta ia sowinosta. Mutta että hö nin hilian rupeisit rauhasta toimittaman / ia anoit swria wapahuxia / coska hö näliällä / ia caickein swremalla waiwalla / nin lähäs ylidzewoitetut olit / eij heillen sitä sallitu / waan mwtomin päiwäin perästä seniälkä swresta tuskasta ia ahdistoxesta täütyi lukematoin palio wäkiä Caupungista wlospaeta / ia heidät idzens anda Leirijn wiholisten Kästhin. Jossa hö sijtä swris ioucois wähän hinnä edhestä pois möötin. Tapahtui mös / että Sotawäki näki yhden Juttan mwtomia Cullan cappaleita hänen omasta sonnastansa ylesottawan /

wan/ iotca hän ennen sisällens niellyt oli/ Josta cohta yxi yhteinen sanoma ylidze coco Leirin ylestuli / että Juttat iotca Caupungista heidän tykens paennet olit/ olit Culda eäünäns/iotca hö sisällens niellet olit/ennen quin hö Caupungista idzens wlosannoit / Sillä ennen quin hö Caupungista wlospästettin/ asetettin hö mwtomiten etehen alasti/ iotca pidhit tutkiman / ettei heitin pitänyt cansans wloswemän Culda eli mwta / ioca nijdhen Romariten hywäxi ia parahaxi taist tulla. Tämä sanoma tilan andoi / että lähäs caxituhatta Juttaista yhtenä Hönä Sotawäeldä ylösleicattin / iotca lwlit että heidän piti caickein Juttain sisäldä Culta löütämän / ia wielä enembi Juttaista olist tapetut/ ios eij Titus olist andanut estä ia kieldä / ettei Fangia pidetty tapettaman. Jose: lib: 6. Cap: 15. de bel: Judaico.

Wihdoin wijmen Caupungi woitettin/ ia eij enembi noorta quin wanha olis armahdettu / ios eij kiellettу olist/että ne piti armahdettaman/ iotka eiwät ollet Sotaan kelwoliset. Ja näin coco Jerusalemin Caupungi surkiasti häwitettin / poltettin ia peräti mahantasoitettin/ Mwtomat wähät Hoonet iätit hö seisoman / ioissa yxi osa Romarein Sotawäestä asuman piti/ia Macunda warieleman ia wastaman. Samallamoto iätit hö mös sijhen mwtomat caunit Pilarit ia corkiat Tornit / iotca iälestätulewaisille piti yhdexi merkixi ia muistoxi seisoman/ että sijnä oli seisonut yxi cwloisa / ia hywin raketty Caupungi. Ja nijn Jerusalem woitettin ia peräti mahan cukistettin/ cahdexandena päiwänä Syyskwssa/ioca oli se widhes Cwcaus / sijtä quin Caupungi ensist ymbäri piritettin. Lähetti mös Titus seidzemän toistakymmendä nooria ia wäkewiä miehiä nijstä moninaisista Fangista

Alexandrian/

Alexandrian / iotca siellä ninquin omaiset Oriat / pitiwät Kiwiä ia Calckia candaman ia wetämän. Mondamös sijtä noresta Cansasta / wähän hinnan edhestä poismötin / ninquin iärettömät Loondocappalet. Caxituhatta lähetettin sinne ia tenne Caupungihin ymbäri coco Romin waldacunnan / että ne piti Petoin eteen heitettämän ia rickirewittämän / coska Cansa Caupungeis heidän leicki paicallans leikidzit ia iloidzit. Coco ioucko Fangeista iotca iälkeniänet olit ia elit / olit seidzemän ia yhdexänkymmenen tuhatta / ioita quitengin ensistä coska Caupungi piritettin / oliwat nin lähäs quin ylidze kymmenensata tuhatta Miestä / ioista enin osa oli mwealaista / ia eij Borgaria / quitengin Juttain Cansasta.

Coska nyt Titus oli swrella Cunnialla Jerusalemin woittanut / haskanut / poltanut ia peräti mahantasoittanut / wahwisti hän sen Macunnan Sotawäellä / mwiden Macundain tähden / iotca ymbärillä olit / ia sijtä edhespäin waelsi Euphratin Wirran tyken / Sillä nin cauwas wlottui Romariten Waldacunda sihen aican.

Coska se Pyhä Caupungi Jerusalem häwitetty oli / lukein Mailman alghusta / neliätuhatta colmetkymmendä Aiastaica. Sijtä aiasta quin Romi ensin rakettin / cahdexansata caxikymmendä ia seidzemän Aiastaica. Christuxen kärsimisen iälken ristin pällä neliäkymmendä Aiastaica. Tällä tawalla sai se ewloisa ia corkiastiylistettäwä Caupungi yhden surkian ia surulisen lopun / ioca Itäisellämaalla swres arwos pidhettin.

Näin Jumala rangaist Juttaita / senähden että hö yleneadzoit ia wainoiste hänen Pyhä Ewangeliumitans / ia heidät asettanut coco Mailmallen yhdexi hirmuisexi Estmerkixi / että Inhimisten pitäis heidän coreudhestansa oppiman / pelkämän Jumalan wiha ia rangaistosta / ia hei-

ia heitäns palauttaman Christuxen tunnustoxen. Sillä ios eij Jumala ole tätä Cansa armahtanut / iollenga hän nijn monet ia caunit lupauxet luwannut oli / ioidenga seas mös nijn monda cwloista Patriarcha ia Prophetiä elit / ia wielä stjtä / ioista hän mös idze syndyi: Tuinga hirmulisemasta hän rangaise sitä Cansa / iollenga hän sulasta armosta ia laupiudesta hänen Pyhät sanans lahioitanut ombi / ia quitengin sen tähden kijtämättömät owat / sen oikean Jumalan palweluxen ia tundemisen ylencadzoiat / cangiat / wastahacoiset ia wainoiat / nin ettei Mailmassa entisen aican iulmembia ole ollut ia angarambia. Sentähden eij ole mitän epäiltäyä / ettei rangaistus aiwan caucana ole / ia wissistä heidän cansans nin käupi / quin se käwi Jerusalemin cansa.

Tätä tule meidhän totisesta aiatella ia Sydhämem paneman / tekemän Synnin catomuxen / kändämän meitäm yheen oikean Christuxen tunnustoxen /

AMEN.

Prändätty Stockholman Caupungis / THOMAS GEORGIN Somen Seuracunnan Kirckoherran culustuxel ia waiwal / Ignatius Meurerin tykenä.
ANNO 1619.

~~317.11.36.~~
~~Raamatunhist.~~
Rv. Hartanskij.
Passio

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA
120 102 1270

KPL. 1
nr. X